

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

X. évfolyam.

FIUME, péntek 1913. november 21.

265. szám.

Megjelenik naponta a délutáni órákban.
Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229)
Fiume, Gradinata del Sasso Bianco 3, 1. em.
Nyomda telefonszáma (lapzártá előtt) 400.

Felolós szerkesztő:
MURAI JENŐ.

Előfizetési ár helyben és vidéken:
Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy órára 2 kor.
Egyes szám ára Fiumében 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

Eltolódások a Balkán piacokon.

Írta: Trauger József gyárigazgató.

Megfordultam a minap Romániában és Bulgáriában, hogy a helyszínen ismerjem meg a háború következtében beállott viszonyokat. És arra a meggyőződésre jutottam, hogy a magyar iparnak igen kedvező alkalmak kínálkoznak olyan piacokon, melyekre eddig nem fordított elég figyelmet.

A Keletről visszajövet, nap-nap után olvasok híreket arról, hogy Szerbiával megindultak a kereskedelmi szerződési tárgyalások. Ez öröndetes ránk nézve; de még inkább a szerbekre nézve, mert ők a magyar piacon mindig sokkal többet adtak el, mint mi a szerb piacon. Szerbiával való áruforgalmunk mérlege ránk nézve passzív volt.

Románia már hálásabb piac volt nekünk. Ezért első sorban azokat a területeket kerestem föl, amelyek a háború folytán Romániának jutottak. Ezeket a románok igen erélyes kézzel vették birtokba. A Duna déli partján elfoglalt bolgár városokban 24 óra alatt eltűntek az összes bolgár nyelvű cirillbetűs cégtáblák és feliratok és helyükre román nyelvű cégtáblák kerültek. A bolgár iskolákat a románok kaszárnyáknak rendezték be és az ott talált bolgár könyveket az utcára hányták. A terület, melyet a románok így birtokba vettek, nem nagy, de rend-

kívül termékeny és lakossága igen jómódu. Ez a kis terület Bulgária adóbevételéhez közel 25 százalékkal járult.

Mi igen jól ismertük ezt a területet, melynek Rusesuk volt a gőcpontja, mert a dunai hajóink könnyen értek hozzá és Bulgáriával való forgalmunk javarészt ott bonyolítottuk le.

Most ott sok eltolódás történt. Rusesuk elvesztette gazdag „hinterland“-jának egy részét. Elannyira, hogy a m. kir. államvasutak gépgyárának vezérügynöksége, mely a Duna termékeny bolgár partjain igen sok gazdasági gépet adott el, most Szófiába szándékozik áthelyezni a bulgáriai főügynökséget.

A románok a Fekete tengeren is tovább terjeszkedtek és egész közel jutottak Várnához, úgy, hogy ez a város, melynek kikötőjére a bolgárok vagy hat millió frankot költöttek, már határszéli fekvése miatt is sokat veszít majd a jelentőségéből. A bolgárok egyébiránt már a háború kitörésekor úgy tervezték, hogy a Kelet felé fordított gazdasági arevonalukat megváltoztatják és az Égei tengeren vetik meg a lábukat. Szalonikiról ábrándoztak. Mikor erről a városról le kellett mondaniok, fogadkoztak, hogy Dedeagács az ő kezükben félelmetes verseny társa lesz a háromezer éves nagy multra, visszatekintő Szalonikinak. Nyugati Tráciában utóbb nehézségekbe ütköztek, de most már elfoglalták Xanthi és Gumuldri-na gazdag dohánytermő vidékeit és Dedeagács felé kezdik terelni a kiviteli kereske-

delmüket. Annyi bizonyos, hogy Várnából a kereskedők csapatosan költöznek el Nyugat és Dél felé.

Bulgáriával való forgalmunk erősen aktív volt tmindig. Nem exportáltunk ugyan oda annyit, amennyit lehetett volna, de még jobban hanyagoltuk el az onnét való importot. Ez hiba volt eddig. És még nagyobb hiba volt ezt az eljárást folytatni. Nagyon tévednek akik azt hiszik, hogy a bolgár nép erkölcsileg le van verve, gazdaságilag hanyatlik. A moratóriumot a diadalmas Szerbia halasztotta újabban több hónappal. A levert bolgárok véget vetettek a moratóriumnak; a kereskedők a nemzeti becsület kérdésének tekintik kötelezettségeik mielőbbi kiegyenlítését. Nem árulok el titkot, ha elmondom, hogy minden bolgár ember ma csak a revanche-ra gondol. A bolgárok most tartózkodnak minden vállalkozástól, azért pénzkészletüket még kamat nélkül is elhelyezik a bankokban. De tavaszra a normális üzlet már igen jónak ígérkezik.

Az oroszok iránt való rokonszenv teljesen megszűnt. Mikor Rusesukban voltam, láttam, hogy egy orosz hajó nem tudott kirakodni, mert a bolgár munkások megtagadták a szolgálatot. Az orosz konzulnak kellett intervenálnia, hogy a hajó partra tehesse a rakományt.

Erősen neheztelnek a bolgárok a németekre is; nem feledhetik el, hogy a német császár merőben dinasztikus okokból oly erősen biztatta a románokat és görögöket, akik így igen kevés áldozat árán foszthat-

„A Tengerpart“ tárcája

Az öngyilkosjelölt.

Julien Somache fájdalmasan nyögött, mikor a karosszékre letelepedett.

— Már megint bántja az a golyó? — kérdeztem én kacagva.

— Ne nevéssen, kérem! Igen, az a golyó néha kimondhatatlanul meggyötör.

— Hja, a párbajnak néha kellemetlen utókövetkezményei vannak!

— Ez igaz!

— Julien, azt hiszem, már elég régen ismer, hogy jogot tarthassak teljes őszinteségére.

— Hogyan? Ön még nem ismeri a golyó valódi történetét?

— Nem! Hallottam róla valamit, de kíváncsiságból nem akartam indiszkrét lenni és...

— Helyes! Kérem, gyujtson szivarra és hallgasson meg. A párbaj meséje merő kólmánia, a golyó nem nekem volt száva; sőt még a legkomikusabb az, hogy a golyót magam vettem és meg is fizettem... Ismeri ön Francis Verniert?

— Személyesen nem ismerem, de néhányszor beszéltek róla jelenlétemben, ha nem csalódom, éppen a golyóval kapcsolatosan.

— Nos hát, Francis Vernier, a történe-

tem hőse, állandóan öngyilkosjelölt és az öngyilkosság valóságos rögeszméjévé vált. Nem azért, mintha helyzete kényeszeritene, vagy mintha valami baja volna... nem... egyszerűen hencseregésből, hogy részben szánalmat, részben bámulatot ébresszen maga iránt.

Még most is látom magam előtt, izléstelen, tarka ruhájában, gomblyukában óriási krizantém-virággal, amint szenvedett, világ-fájdalommal sóhajtja:

— Edes, jó barátom! Mi emberek korlátlan hatalommal rendelkezünk saját életünkkel! Ebben különbözünk a többi állatoktól!

En részemről mindig idiotának tartottam az émelegős fickót, de voltak sokan, a kik áhitattal hallgatták és ez nagyon hizelgett hűségének. Ilyenkor aztán még inkább pózolt és minden ostoba szavát erősebben hangsúlyozta.

— Igen, elpusztíthatjuk magunkat, amikor éppen kedvünk telik az életet magunktól eldobni és ebben majdnem hasonlítunk a nagy alkotónkhoz!

Milyen isteni érzés, mennyi tudat ez, edes jó barátom! Ez a finoman kidolgozott komplikált emberi organizmus... a revolvernek egy kis golyójától megsemmisül... elpusztul!

A többi ostobasággal már nem akarom önt utatni, csupán csak a fő trükköt mondom még el:

Vernier zsebéből kivette a browning-ját, szeméink előtt megtöltötte, sóhajtözva visszahanyatlott a divány egyik sarkába és a revolvert halántékának szegezte. Rövid ideig, lehuny szemmel ebben az érdekes helyzetben maradt, amelyről ez a hívelejű fickó azt mondta:

— Megállok a nagy „Semmi“ örvénynek szélén.

Ostobaság volt különben részünkről is, hogy olyankor mindig megijedtünk és kérve-kértük, hogy hagyja abba veszedelmes játékaikat.

— Ah, sóhajtotta halkan — engedjétek, hogy fenékiig ürithessem a mámor kelyhét, mielőtt az örvénybe ugrom! Aki a haláltól fél, az életét sem érdemli meg! Nézzétek... ujjamat a fegyver ravaszán tartom... az én revolverem hajszálnyira szabályos és ha kezem csak egy kicsit megreszket...

— Akkor maga a pokolba jut és mi megszabadulunk oktalan ijesztgetéseitől — szakítottam félbe hirtelen.

A társaság megdöbbenve nézett rám. Bizonyos, hogy közülünk már többen is így gondolkoztak, de az ilyesmit nem szokás nyíltan kimondani! A számár egyszer komolyan is vehetné a dolgot... elég ostoba hozzá!

Vernier gunyosan mosolygott... Szenvedő arcot öltött és biztatólag susogta:

— Nemsokára... majd meglátjátok... nemsokára!...

ták meg a bolgár népet példátlan veszteségek árán kivivott diadalaiknak minden gyűmölesétől.

Ezek után talán mondanom sem kell, hogy velünk igen erősen rokonszenveznek a bolgárok és hogy okszerű gazdasági és forgalmi politikával a bolgár piacon igen szép sikereket érhetnek el. De ennek az volna az egyik első előfeltétele, hogy Fiumének direkt hajójáratát legyenek a de-deagasi kikötővel és hogy a Dunán megfelelő intézkedésekkel megkönnyítsük a magyar ipari gépontok forgalmát Vidinnel, Rusesukkal, sőt Várnával és Burgaszszal is.

Ép a multkor intézett a temesvári kereskedelmi kamara felterjesztést a kereskedelmi miniszterhez, melyben frappáns példákkal illusztrálja, hogy a Balkánon mi mily kevéssé asználjuk ki a földrajzi fekvésünk előnyeit. Bulgáriához pl. mi igen közel vagyunk, de a mi áruink ép a magasabb fuvar költség miatt nem tudnak versenyezni a sokkalta messzebből odaérkező francia, belga és német árukkal, melyeknek amugy is kevesebb a termelési költsége, mint a magyar áruké. Vasuton csak Szerbián át férünk a bolgár fővárosához, pedig talán lehetséges volna a Duna felhasználásával Szomoviton és Rusesukon át hozzáférközni a bolgár vasutak főbb állomásaihoz.

A probléma nem könnyű. Abban azonban igaza van a kamarának, hogy legelső sorban meg kellene állapítani a Balkánnal szemben való díjszabási helyzetünk bajait és hátrányait, forgalmi helyzetünk javításának a módozatait!

A bolgárok ugy állapodtak meg a törökökkel, hogy egymásnak kölcsönösen igen előnyös vámkezelést biztosítottak. Ez is egyik tünete annak, hogy a bolgárok és a törökök összetartanak. Ebből azt következtethetjük, hogy arra a rokonszenvre, amelyet a bolgároknál tapasztaltam, a törököknél is számíthatunk. Ezt különben amugy is tudtuk. A török kereskedők már régóta igen szívesen látják a magyar gyárost és kereskedőt.

Nem áltatom magam illúziókkal. Tudom, hogy a politikai rokonszenv nem elég a gazdasági térfoglaláshoz. De azt is tudom, hogy ezt a politikai rokonszenvet gazdasági

és nagy bőlesen elhallgattam, ami Vernier még jobban nekibátorította.

— Engedjék, hogy végig élvezhessem a mámorító italt! Hogy megescdálhassam vérvörös nedűjét, mielőtt a serleget fenékgig üríteném! Oh, ki ittassodna meg teljesen, mielőtt az ivás gyönyörét élvezte volna!

Kifejezésteljes szünet után tovább folytatta:

— Minden eljön... holnap... holnapután... vagy talán még ma is... amikor erőt vesz rajtam a vágy... a halálvágy... kezem megreszket... és bekövetkezik a nagy „Semmi“... az örök álmom!

Ez a hajmeresztő ostobaság megrázta idegeimet! Ugy meggyűlöltem ezt az idiótát, mintha személyemben megsértett volna s megfogadtam magamban, hogy tönkreteszem a szájhóstit és elriasztom körünkből.

Egy estén, amikor ismét Lieutand bárónéhoz voltunk hivatalosak, Vernier a lejátszott komédia után a szalóban felejtette revolverét. Ez alkalmat már régen lestem és vacsora után kilopóztam a szalóba, mi alatt a többiek a kertbe vonultak. Kiszedtem a fegyverből a lövegeket, amelyeket zsebre raktam és valódi éles töltényekkel szereltem fel a revolvert. Az éles töltényeket e célra a saját pénzemem vásároltam és mindig magamnál hordtam.

Jól végzett munkám után visszamentem a társasághoz a kertbe, ahol senki se vette észre elmaradásomat. A bokrok közé rejtöz-

intézkedések segítségével érvényesítenünk kell, mert üzletileg rá vagyunk utalva a bolgár és török piacokra, amelyeken a kereskedők a háboru viszontagságai alatt is megbizhatóknak bizonyultak és amelyeken kevésbé kell tartanunk akár egyes üzlemberek chicane-jaitól, akár pedig a politikai áramlatok kedvezőtlen hatásaitól. És sok reményt fűzhetünk — ugyanezen okpál fogva — Albániához is, amely ország a gazdasági fejlődés tekintetében a kezdet kezdetén áll, de ép azért nagy és halás tért biztosít a magyar tőkének és a magyar vállalkozási kedvnek.

Dróttalan távirók kerestetnek.

—o—

- A kereskedelemügyi miniszter kérdő-ive. -

A modern fejlődés egészen új, a multban el sem képzelt helyzetek és feladatok elé állítja az embereket és az államokat. A levegő meghódítása: a repülőgép mind komolyabb hódítása és a praktikus életben való alkalmazása megteremtette a levegőjogot amelynek éppen a minap foglalták paragrafusokba a szabályait.

A másik új hódítás, amely láthatatlanul megfogható utak, vezetékek nélkül kapcsol össze távolságokat földterületeken és tengereken át: a dróttalan táviróé. Amilyen óriási a jelentősége ennek a gondolat-továbbítási eszköznek s amekkora a haszna, ugyanannyi a veszedelme és egyelőre leküzdhetetlennek látszó nehézsége is. Mert a drótnélkül továbbított üzenetet nem lehet egy huzalhoz kötni, hanem prédájával kell odaadni mindenkinek, aki alkalmas felfogókészülékkel lesben áll, hogy a féltve őrzött híradást — legtöbbször katonai vagy diplo-

Steckenferd liliumtejszappan

elérhetetlen hatású szeplők eltávolítására és nélkülözhetetlen szer arc és bőrápolásra, mit számtalan elismerőlevéllel bizonyíthatunk. Gyógytájakban, drogeriákban, illatszerek és fodrász üzletekben 80 fillérért kapható. Szintugy páratlan hatású női kézápolásra a Bergmann „Manera“ liliumkrémje, mely tubusokban 70 fillérért mindent kapható.

tem és leharaptam az egyik töltény elzáró fedelét.

Nem esalódtam... vak töltés volt! Olyan vak töltés, amilyen minden fegyverkereskedésben kapható és amilyennel a pisztoly töltését és kiürítését szokták tanulni.

Vernier tehát nem volt számár, nem volt idióta, hanem közönséges bohóc és gyáva pozór. Képtelen voltam kacagásomat megfékezni. Majd megpuhitom, leleplezem én ezt a fickót!

Türelmetlenül vártam Vernier megszokott komédiájára és csakugyan a pisztolya után nyult, mely most az egyszer — tudtán kívül — élesre volt töltve. Merőben rászegsztem tekintetemet:

— Ugyan Francis, ne játszszon itt nekünk hamis tragédiákat... Ugyis tudjuk, hogy revolverében csak vaktöltések vannak!

Vernier elsápadt és gyűlöletesen nézett végig rajtam. De én azért tovább folytattam kihívó szavaimat:

— Lőjjön csak egyet a levegőbe és mind járt kiderül az én igazam!

Francis teljesen elvesztette önuralmát. Erre számítottam. De Vernier, a hülye, még is ravaszabb volt, mint én. Meg akart győződni, hogy van-e állításonra komoly bizonyítékom, vagy csak ijesztgetem.

— Jó — szólalt meg hirtelen — szívesen lővök, de nem én a levegőbe, hanem önre uram! Reménylen, ez ellen nincs semmi kifogása? Miután biztosan tudja, hogy pisztoly-

máciai üzenet az ilyen — elfogja és kiharásználja.

Magyarország meglehetősen távolságban ballag még a dróttalan táviratozás terén a nyugati, főképpen a tengeri hatalmak mögött, de azért működnek ilyen állomások nálunk is, komoly formában a hadsereg szolgálatában s inkább kísérletképpen intézeteknél, sőt magánosoknál is. Eddig nem tördött ez utóbbiakkal senki, sőt tulságosan nem részesültek figyelemben ezek a kísérletezések. Most azonban — hogy a fiemei dróttalan táviró-állomás eszméje a megvalósulás stádiumába lépett — egyszerre feljük fordult a kereskedelemügyi miniszter érdeklődése.

A miniszter felszólította a budapesti és vidéki intézetek vezetőit, hogy záros határidő alatt jelentsék be, vajjon iskolájukban van-e radiotelegráfiai állomás, kísérleteznek-e a dróttalan táviratozással és ki tartja üzemben az állomást? A kérdések további pontja az, hogy ha a fizikai laboratóriumokban ilyen készülékkel rendelkeznek, alkalmas-e az apparátus arra, hogy más dróttalan táviróállomás jelzéseit felvegye?

Igy szól a miniszter kérdő körözvénye, amelynek odairól a következő magyarázatot kaptuk hozzáértő helyen:

— Az a gondolat, amely kifejezésre jutott a felhívás kapcsán egyes intézeteknél, ahol dróttalan táviratozással kísérleteznek, hogy a készülékek alkalomadtán a hadsereg rendelkezésére bocsátandók, téves. A kísérleti berendezések nem alkalmasak arra, hogy nagyobb távolságra lehessen velük táviratokat leadni. De alkalmasak lehetnek arra, hogy ilyen táviratokat fölvegyenek. Ha fölvevő gép a leadó géppel — amint műnyelven mondják — rokonszenvez, akkor mi sem áll utjában annak, hogy akármely primitív berendezés elfogja a diplomáciai vagy katonai dróttalan táviratokat. A kereskedelemügyi miniszter tehát, erre az eshetőségre számítva, a hadvezetőség utasítására eslelszik, amikor a dróttalan táviró állomások körül nyomoz. S ezután előreláthatólag külön engedély kell ilyen állomások berendezésére, ha tisztán tudományos célt szolgálnak is.

Sok eredménye a miniszter érdeklődésének nem lesz, mert Magyarországon csak

lyomban csak vaktöltések vannak, tehát...

És rám irányította revolverét. Én hirtelen félreugrottam és torkom szakadtából kiáltottam:

— Megbolondult?! Tegye le azt a pisztolyt!

De Vernier nem tágitott:

— Miért olyan ideges, uram? — így gonyolódott. — Miért menekül a vaktöltések elől.

A fickó lefőzött és saját hálomba kerített.

— Élvezze most ön is a nagy „Semmi“ édes mámorát! Ide nézzen... a ravasz természetem kezemet... ha véletlenül megreszketek...

Egy dörrenés... és a golyó esipőmbé furódott... még most is itt viselem. Az idióta félelmében csakugyan reszketett és a fegyver magától sült el.

— Tehát Vernier nem szándékosan lőtt önre?

— Ugyan kérem... hiszen azt hitte, hogy a revolverében vaktöltések vannak... Sejtelve sem volt, hogy én a töltényeket kicseréltem, mert különben őrizkedett volna féltett titkát a lövéssel elárulni.

— Nos és hogy végződött a komikus történet?

— Szomorúan! Vernier az esküdtbíró-ság elé került. A védője megvizsgáltatta elemelési állapotát, de az orvosok nem találták még elég hülyének, hanem csak korlátozott be-

is tudományos kísérletezésekről lehet szó. Kereskedelmi célokat szolgáló dróttalan táviró-állomásunk egy sines. Ausztriában van három: Sebenicoban, Castelnuovóban és Triesztben egy. Magyarországon az első a fiemei lesz. Hivatalos kimutatás szerint a kereskedelmi hajók közül „35 osztrák és 55 osztrák-magyar hajó” van felszerelve dróttalan táviró-állomással, amelyek közül 90 szikratáviró s csupán egyen, az „Eugénia” osztrák hajón van az ennél tökéletesebb Marconigramm. A három parti állomás nyilvános s természetesen Magyarországról is fölvesz táviratokat. A budapesti főpostán naponta három-négy dróttalan táviratot adnak fel, amelyek ára három tételből kombinálódik: a szárazföldi, a parti és a fedélzeti díjból. Ezek a táviratok tránylag nem drágák. Az Oceánok közepén járó hajókra sokkal olcsóbban lehet táviratot küldeni, mint például Dél-Amerikába. Mindenesetre szükséges lenne, hogy a magyar tengerpart is fel legyen szerelve dróttalan táviró-állomással, ha a kis távolságok után sűrűn kikötő adriai hajóink nem is kívánják ezt meg. Amíg mi csak úgy félig-meddig paszsióból próbálgatjuk idehaza ezt a nagyszerű eszközt, a kereskedelemügyi miniszter kiváncsisága valahogy úgy hangzik, mintha a gyermekszobákban található ágyukról, falovakról és várakról kellene statisztikát összeállítani...

Ujdonságok.

Tájékoztató.

— A kir. kormányzó magánfeleket fogad: szerdán d. e. 10—12 óra között.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquarium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1 óráig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 10 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— ACunard magyar-amerikai vonal ki-vándorló gőzösei a kikötőben való időzésük alkalmából megtekinthetők a megérkezési és indulási napok kivételével reggeltől estig. Jegyek az Adria palota portásánál 60 fillérért kaphatók.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidij ellenében. (Feljárat a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevard-on.)

számíthatóságot állapítottak meg. Én sokáig feküdtem sérüléseimben. Csak két nappal a tárgyalás előtt tudtam meg véletlenül a tragikomikus fordulatot, mert addig az orvosok megtiltották, hogy nyugalmamat háborgassák. Magamhoz kerétem a vizsgálóbíró és őszintén elmondtam neki a valódi tényállást: ideje is volt, mert mindenki azt hitte, hogy Vernier bosszúból lőtt rám, a miért folyton ingereltem gonyos megjegyzéseimmel. Megkértem a bírót, hogy halasztsák el a tárgyalást addig, amíg én majd személyesen is megjelenhetek. Csak nem engedhettem, hogy azt az ostoba Vernier az én rossz tréfámért ártatlanul elítéljék.

Az esküdték előtt megismételtem vallomásomat. A védő örömeiben már elégedetten dörzsölgette kezeit, mikor Vernier hirtelen felngrott a vádlottak padjáról:

— Hála Istennek! — így kiáltotta nagy pátosszal — hogy nagylelkű barátomat még nem eskették meg vallomásra! De én megcáfolom nemes hazugságát. Visszautasítom mentő kísérletét és kijelentem, hogy a revolverem élesre volt töltve!

Én inkább leülte a rázabott büntetést, semhogy hősies, öngyilkos mániáját kétségbevonhassák.

Louis Roubeaud.

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a feleséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidij nincs.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizs hántológár, a papirgyár, a kőolajfinomító gyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— Az „Adriatica” cognacgyár gyártelepe megtekinthető reggel 9 órától 12-ig és d. u. 3 órától 6-ig.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki beléptidijeket.

—o—

— A honvédreáliskola alapítványi helye. A honvédreáliskolában megüresedett fiemei alapítványi helyet a miniszter Lukics Mihály máv. tartalékos előljáró fiának adományozta, minthogy fiemei pályázó nem volt.

— A lefegyverzett hadsereg. Köztudomásu, hogy Ravasini Antal, a fogyasztási adóhivatal derék főnöke annak idején lefegyverezte a fogyasztási adóhivatal közegeit, hogy ezzel is imponáljon a népnek. Wickenburg István gróf kormányzó ma leiratot küldött Dardi Vazul tanácsvezetőnek és ebben elrendelte, hogy az adóhivatal ope-rett-hadseregét haladéktalanul fegyverezék le, annál is inkább, mert a vámorőknek adott kardok kardbojtjal is el vannak látva. Közli a kormányzó leirat, hogy ezek az emberek nem hatósági közegek, de egyéb ként is hasonló fegyverengedélyt csak a belügyminiszter adhat a honvédelmi miniszter hozzájárulásával.

— Konzulváltóság. Faber György angol konzul legközelebb távozik Fiuméből. Az angol király Holmes C. eddigi ujkaledoniai konzult bizta meg a konzulátus vezetésével.

— Hangverseny Egyesület. A Hangverseny Egyesület meghívására december 1-én este fél kilenckor Fino Savio Chiarina olasz énekesnő hangversenyt rendez a Deák szálló nagytermében.

— A Nemzeti Kaszinóból. A Fiumei Nemzeti Kaszinó vigalmi bizottsága kedden este tartotta meg alakuló ülését, melyen megállapította a kaszinó ez idei mulatságainak sorrendjét.

A kaszinó saját tagjai és azok hozzátartozói részére folyó hó 30-ától kezdődőleg kéthetenként vasárnap délután 5—9 tartó tea-estélyeket ad, rendez továbbá egy tánc-estélyt, egy bált és végül — a gyermektánc-tanfolyam befejezéséül — gyermekbált.

Tervbe vette azonkívül a bizottság, hogy az elmúlt évben megnyilvánult óhajnak megfelelően, Szilveszter estéjére is rendez a kaszinó termeiben társas összejövetelt, ez iránt azonban csak egyik legközelebbi ülésében fog végleg határozni. A vigalmi bizottságban az elnöki tisztet ez idén is Dr. Melocco János és — mint társelnök — Hajnal Viktor tölti be, míg a titkári teendőket Dr. Spehár Ferenc József látja el.

A mulatságok sorrendjét, melyekre a meghívókat a hét végén fogja a bizottság szétküldeni a kaszinói tagoknak, itt adjuk:

1913. november 30. teaestély d. u. 5—9-ig.
1913. december 14. teaestély d. u. 5—9-ig.
1913. december 28. teaestély d. u. 5—9-ig.
1914. január 11. teaestély d. u. 5—9-ig.
1914. január 18. gyermekbált d. u. 5—9-ig.
1914. január 25. teaestély d. u. 5—9-ig.
1914. február 7. bál. Kezdeté fél 10 órakor.
1914. február 15. teaestély d. u. 5—9-ig.
1914. február 25. táncestély. Kezdeté 9-kor.

A teaestélyeken Bareza Jenő cigány-primás zenekara fog játszani, a táncestélyre katonazenekart, a bálra pedig katonai és cigányzenét szerződött a bizottság.

— Ujabb hiányok a fogyasztási adóhivatalnál. A fogyasztási adóhivatalban történt sikkasztások ügyében újabb fordulat állott be. A vizsgálóbizottság megállapította, hogy a mlaceai kirendeltség, Ravasini utasítására 7000 koronát fizetett ki s ez a hétézer korona szintén az igazgató kezén tünt el. Egyébként a bizonyítékok serege halmozódik fel Ravasini ellen. A bűnös manipulációk ügyében a rendőrség csak lassan járhat el, mert alkalmazkodnia kell a bizottság munkájához, amely az ismert nagy rendtelenség folytán igen nehezen halad előre.

— Két ügyvéd és egy kutya. Abbáziában két jól ismert férfi nagy botrány középpontjába került Crvar György dr. és Orlics Ivo dr. ügyvédek tegnapelőtt a Zora-olvasókörben egy hirlapi cikk miatt törtek egymás ellen. Sokan voltak a Zora olvasókörben kedden este, mikor oda érkezett Crvar dr. egy nagy bernáthegeyi kutyával és egyenesen Orlics felé tartott.

— Maga helyezte el egyik fiemei lapban azt a cikket, hogy én a Casino ügyében szerepeltem? — kiáltott Orlicsra.

— Menjen a szerkesztőséghez felvilágosításért! — felelte Orlics.

Crvar nem elégedett meg a felelettel, hanem tovább kiabált és a kezében volt kutyakorbácsal Orlics arca előtt hadonászott.

— Ne táncoljon előttem — szölt Orlics — mert baj lesz.

Mig ez a jelenet lejátszódott, Crvar nagy kutyája, melyről előzőleg már levette a szájkosarat, ott állt készenlétben a gazdája mellett. Mint Crvar később kijelentette, ha Orlics őt megtámadta volna, a többi a kutya végezte volna el. Orlics feljelentette Crvart.

— Diákasztal. A Fiumei M. Kir. Kiviteli Akadémia Hallgatóinak Köre ezuton is hálás köszönetet mond Feymann István urnak a diákasztal javára történt gyűjtés fáradozásáért, valamint hálás köszönetet mond a következő adakozóknak:

Rozsnyói Takarékpénztár R. T. 10 korona, Gömöri Takarékpénztár R. T. 5 korona, Sajóvölgyi Villamossági R. T. 3 korona, Sajóvölgyi Bank R. T. 5 korona, Kiss Károly ur 2 korona, Feymann László ur 2 korona, Kirschner Zsigmond ur 2 korona és Markó Frigyes 2 korona.

— A városi színházról. Pénteken este fogja az állandó római színtársulat a városi színházban előadni az A turnus részére első ízben Nicodemi Márió „Rifugio“-ját, szombaton este pedig két másik ujdonsággal, Benedetti M. „Don Juan“-jával és Lopez S. „La nostra pelle“ c. darabjával lesz B. turnusban a második előadás. Különböző lapok nagy dícsérettel emlékeznek meg Severi asszony, Ninchi és Ferulli főszereplők kitünő játékáról, ami tiz élvezetes estét ígér a színházi közönségnek.

— Halálos torna. Majnariich István susáki gimnáziumi tanuló tegnap az intézet tornatermében egyik korlátjáról lezuhant s eszméletlenül terült el a földön. Beszállították a kórházba, ahol az orvosok megállapították, hogy belső sérüléseket szenvedett. A szerencsétlen ifju, néhány óra mulva, anélkül, hogy eszméletét egy pillanatra is vissza nyerte volna, meghalt. Hozzátartozóit táviratilag értesítették a tragikus esetről.

— **Megbirságot kereskedő.** Weisz Dezső 31 éves kereskedő a napokban üzletet nyitott a Via del Porto 3. szám alatt, ahol diszműárakat, fehérneműt, szőnyeget és egyéb ilyen árukat kezdett árusítani darabonként 1 korona 90 fillérrel. A kereskedők tisztességtelen versenyt láttak a dologban és figyelmeztették erről a rendőrséget, mint elsőfokú iparhatóságot. A rendőrség eljárását indította megállapította, hogy Weisz engedély nélkül nyitott üzletet, alkalmi árukkal halmozta fel üzletét, alkalmi embereket foglalkoztatott, könyveket egyáltalában nem használt, sőt szabályszerű cégtábláról sem gondoskodott. Weisz a rendőrbíró-ság elé idézték s 400 korona fő és 100 korona mellékbüntetésre ítélték, azonkívül elko-bozták a bevétel egyharmadát s elrendelték az üzlet bezárását.

— **A kikötőből.** November 20. Érkezett: Monghibello olasz gőzös Zenggből, üresen; Carmen osztrák gőzös Port Talbotból, 6615 tonna kőszénrel; Adria magyar gőzös Valenciából, 800 zsák szappannal, 280 láda narancsesal, 602 zsák kávéval, 50 zsák kakaóval 150 láda szappannal, 300 hordó festékkel, 120 hordó olajjal és 20 tonna vegyes áruval.

Indult: Rubino osztrák gőzös Londonba, 4150 tonna cukorral; Ellenia olasz gőzös Newyorkba, 450 tonna fával; Tátra magyar gőzös Konstantinápolyba, üresen; Orseolo osztrák gőzös Kalkuttába, 1870 tonna cukorral, Illyria osztrák gőzös Triesztbe, üresen; Carola magyar gőzös Mogadorba, 20 tonna fával, 30 tonna cukorral és 10 tonna papírral; Mátyás Király magyar gőzös Marseillebe, 420 tonna fával 70 tonna cukorral, 40 tonna burgonyával, 30 tonna parafinnal és 20 tonna ásványvízzel.

— **Uj cukrászda Abbáziában.** Két törekvő fiatal magyar cukrász, kik a Kugler Gerbeaud-féle budapesti cukrászdában működtek eddig, Abbáziában a Reichstrassén levő villa Schanzerben cukrászdát nyitott. A cukrászda bizonyára hamarosan kedvence találkozó helye lesz Abbázia lakóinak és fürdővendégeinek.

— **Az árvizbélyegek forgalombahozatala.** A magyar királyi posta- és távirat-vezér igazgatóság közli, hogy a postai árvizbélyegek valamennyi fajtája már elkészült és november 20-án Magyarország területén minden postahivatalnál és értékgégyárúsnál kapható. Ezeket a belföldre és a külföldre szóló küldemények bérmentesítésére is ép úgy fel lehet használni, mint a jelenleg forgalomban levő többi bélyeget.

— **Ha már mozog a vonat.** A vasuti és hajózási felügyelőség megkereső átiratot intézett a városokhoz, erőlyes intézkedést kérve az iránt, hogy a már mozgó vonatra ne ugráljon fel a közönség. Különösen az intelligensebb elem ugrál fel a kocsikra, mikor már mozgásban van a vonat s hogyha ezért a vasuti tisztviselők szólnak, még gorbabáskodik is velük a közönség. A hatóság oda fog hatni, hogy minden illetékes hatóság igénybevételevel ezeket a vasuti visszaságokat megszüntesse.

— **A Gámán-féle voloscai diétás gyógyintézetébe az utóbbi napban a következők érkeztek:** Kovács Vince v. tanácsos Arad, Pilisy Nándorné és leánya Abauj-megye, Sztudinko Ottó műszaki ellenőr Budapest, Hegyeshalmi Fischer Károly földbirtokos Győr-megye, Künzl Ernő igazgató-főmérnök Gyula, Petri Ottó gyógyszerész Budapest, Mihályffy Dezsőné Budapest, Papol-

czy Béláné Szinerváralja, Kozma Miklósné Budapest, Brokes Edéné Pozsony, Dr. Borovszky Rezső orvos Hódság.

— **Ismét ég egy hajó.** Londonból jelentik, hogy a Daily Mail a Wight-szigetről táviratot kapott egy nagy óceánjáró gőzös égéséről. Éjjel egy óraker vették észre az égő hajót mintegy tizenöt mérföld távolságra. Az egész hajó teljesen lángban áll. Egy angol cirkáló nagy gyorsasággal közeledett az égő hajóhoz és rárányította fényszóróját. A mentőállomásról gyorsan segítséget küldtek. Southamptonból egy nagy Lloyd-gőzöst telefonon hívtak segítségül. Az éjszaka tiszta, a tenger nyugodt. Az égő hajó a nagy óceánjáró gőzösök utvonalaiba esik. Később jelentik, hogy minden oldalról nagy gőzösök mennek az égő hajó segítségére.

— **Motoroscsónakon Angliából Kanadába.** Londonból jelentik, hogy Nelson kapitány, aki 19 méter hosszú motoroscsónakjával nemrég Angliából elindult, hogy átkeljen az Atlanti óceánra, 34 napi és eseményekben gazdag utat Port Churchill kanadai kikötőbe érkezett. A kis csónak személyzete a kapitányból és négy emberből állott. Grönland körül a csónakot nagy jéghegyek veszélyeztették. Mindjárt az ut elején nagy viharba került a csónak, amelynek folytán megdőbült az egyik esavarszárny és a mechanikust kötélen kellett lebozsátaniok a vízbe, hogy a bajt kijavítsa. A háborgó tenger azonban nagyon megnehezítette a munkát és a kárt csak egy grönlandi kikötőben javították ki végleg. Végül szerencsésen Port Churchillbe érkeztek a bátor hajósok.

— **Kikötők építése Panzanóban.** A kormány arra törekszik, hogy a panzanói kikötőt az új iparvállalatok könnyebb lebonyolítása végett a Monfalcone—Cervignano vasuti vonallal összekösse és e célból Panzanóban újabb kikötőket létesített. Ezzel kapcsolatban a kormány közvetlen összeköttetést szándékozik létesíteni Cervignano és a trieszt—bécsi államvasuti vonal között.

x **Fogműterem.** Legújabb amerikai módszer. Modern higiénia. Szegényeknek d. e. 8—9-ig foghuzás ingyen. Novák Rudolf műfogspecialista Fiume Corso 42, a Corso mozi fölött.

— **Corso mozi.** Ma esti műsor: Páris utcáin. — Az aranykereszt, dráma. — Régi szerelem

Vesse emlékezetébe, hogy;

1. A **Scott-féle emulsió** az egyetlen Scott eljárása szerint előállított majdnem 40 éves hírnévnek örvendő csukamájolaj emulsió
2. A **Scott-féle csukamájolaj emulsió** kizárólag a legfinomabb Lofoten gőzhalolajból és más hasonlóképen csak elsőosztályu anyagokból lesz előállítva. Innen van maradandó jósága és hatóereje.
3. A **Scott-féle csukamájolaj** jóízű, könnyen emészthető, étvágyjavító erősítő szer, épügy felnőttek, mint gyermekek számára.
4. A **Scott-féle emulsió** hála a bevált Scott-féle eljárásnak a megromlás veszélye nélkül tartható és úgy télen, mint nyáron egyforma hatóerővel bír.

De csak a **Scott-féle emulsió** és nem más!

Egy eredeti üveg ára 2 korona 50 fillér. Minden gyógyszertárban kapható. Ha ezen lapra hivatkozva 50 fillér értékű bélyeget küld **SCOTT & BOWNE** Ges. m. b. H. címére, Wien VII. akkor egy gyógytár utján próbaadagot küldünk.

Minden a kibordás vagy a szétküldés körül felmerülő panaszt telefon, vagy levelezőlap útján a kiadóhivatalba kérünk bejelenteni.

TŐZSDE.

	Nov. 19 zárlat	Mai ár. 1 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	815.50	814.75
Osztrák hitelrészvény	523.50	622
4%-os koronajáradék	81	80.85
Osztr.-magy. államvasut.	692	689
Jelzálogbank	417	415
Leszámitolóbank	506	505
Harai Bank	279	278
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	531.50	530
Rimamurányi	637	633
Salgótarjáni	727	726
Közuti Vasut.	621.75	620
Városi Villamos	349	348
Adria	569	568
Déli Vasut.	106	106
Magyar Cukoripar	2585	2585
Rizsgyár	3600	3600
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Búza áprilisra	11.34	11.34
Búza májusra	11.32	11.32
Rozs októberre	8.75	8.74
Rozs áprilisra	8.75	8.74
Zab októberre	7.35	7.33
Zab áprilisra	6.34	6.34
Tengeri májusra	6.34	6.34
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	623	622.25
Magyar hitelrészvény	816	815.50
Osztrák magyar államvasut.	692.50	690.50
Déli Vasut.	—	104.50
Alpesi	787.50	784
Skoda	790	787
Osztr. koronajár.	81.90	81.90

Fiumei és trieszti értékek:

	Legutóbbi kárp. sek. állagár.
Fiumei 4%-os kölcsönkötv.	92
Banca Fiumana	650
Fiumei Kereskedelmi Bank	295
Fiumei Népbank	115
Litorale Bank és Takaréksz. Susák	240
I. Horvát Takarékpénztár	6100
„Indeficienter“ tengerhajóz.	250
Magyar-Horvát Gőzhajótárs.	1500
Magyar-Horvát Szabadhajózás	1125
Orient tengerhajózási társ.	1420
Ált. Forgalmi r. t. régi	1000
„Magyar Úljagyár“ új	1000
Austro-Americana	202
Navigatione Libera Triest	283
Osztrák Lloyd	610
Stabilimento Tecnico	599
Ampelea Szeszpároló Rt.	9800
I. Trieszti Rizsgyár	420
„Kerka“ dalmát vízművek r. t.	660
Spalato Portland Cement	447
Assicurazioni Generali Nap.	371
Riunione Adriatica	802
	3570

Hattyu gözmosóda

Fiume, Via Acquedotto 2 sz. (Kucich ház) és a Via Goldoniban (a Dubravčić házbán). Vállalatát a mai kor igényeinek megfelelően, vegytisztító üzemmel kibővítette, melyre a közönség szíves figyelmét felhívja. Gyors kiszolgálás. Telefon 9-88. Tisztelettel

Bredár Lajos.

De La Ville

SZALLODA ÉS KÁVÉHÁZ
FIUME, DEÁK-KORZÓ.

30 szoba

— A magyarság találkozó helye. —

Kitűnő kávéházi italok és ételek. Bel- és külföldi lapok.

Estéknként **BARCZA JENŐ** hírneves cigányzenekara hangversenyez.

Tulajdonos: BUDAI KÁROLY.

Intelligens fiatalember 22 éves bármilyen

foglalkozást keres

magyarul, németül beszél. Heim. Viale Deák 58. szám.

